

rascaleji so ujeli z materjo vred. Ko so ga obsodili na smrt, je mati zanj prosila s solzami v očeh. Ko niso ničesar zalegle ne prošnje ne solze, je prosila, naj jo s sinom vred umorijo. To se je tudi zgodilo. Prav lepi prizori verske zvestobe in hrabrosti se poročajo tudi iz vrst laikov (svetnih ljudi). 12 letni deček je srečal na ulici mesta Barbastro tovorni avto, iz katerega so donele

cerkvene pesmi. Deček se postavi pred napolnjeni avto ter vpraša šoferja: »Koga voziš?« Šofer odgovori: »Kristjane, ki jih peljem v smrt.« Deček zahteva in prosi: »Vzemi s seboj tudi mene! Tudi jaz sem kristjan in hočem z drugimi umreti!« Šofer je dovolil, da je deček stopil na tovorni avto. Ko so se pripeljali na morišče, so ga z drugimi kristjani ustrelili.

Novice

Osebne vesti

Škof izročil trboveljskemu g. župniku imenovanje za monsignora. Škof dr. Ivan Tomažič je izročil g. Gašperiču, župniku in duhovnemu svetniku v Trbovljah, iz Rima došlo imenovanje za monsignora in mu je k visokemu odlikovanju častital v prisrčnih besedah. Številnim častitkam se pridružuje »Slov. gospodar« z željo, da bi vneto delovni dušni pastir se še dolgo let čil in zdrav veselil papeževga odlikovanja!

Rečički gospod župnik imenovan za monsignora. Za monsignora je bil imenovan iz Rima g. Alfonz Požar, župnik na Rečici ob Savinji in upravitelj gornjegrajske dekanije. K imenovanju naše častitke!

Nesreče

V zadnjem trenutku rešena strašne smrti V Legnu v župniji Ribnica na Pohorju živi pri svojem zetu Alojzu Kotniku 74 letna tašča Marija Sušec. S prižgano petrolejko se je podala na podstrešje po živila. Na podstrešju je starki spodrsnilo in je padla. Radi razbite svetilke se je na mah vnela na dilah nakopičena slama. Ogenj je uničil 15.000 din vredno hišo. Gospodar Kotnik ji je v zadnjem trenutku priskočil na pomoč in rešil taščo strašne smrti.

Dve nesreči. 54 letna delavka Marija Kolarič iz Sv. Kungote na Dravskem polju je spodrsnila na oleedeneli cesti in si je pri padcu zlomila levo nogo. — V Spuhlji pod

Ptujem je padel 48 letni dninar Ivan Čeh z lestve in si je zlomil levo nogo. Imenovana ponesrečenca sta se zatekla v ptujsko bolnišnico.

Otrok podlegel opeklinam. Dušanček Vanušek, dveletni sinček šoferja v Celju, se je polil s kropom po vsem telesu. Otroka so koj prenesli v bolnišnico, kjer je podlegel prehudim opeklinam po večdnevem trpljenju.

Šestletna deklica prepeljana v brezupnem stanju v bolnišnico. V Globokem pri Brežicah se je opekla po vsem životu šestletna Zefka Verbič, hčerka vdovele najemnice, ki je pustila otroka samega doma, ker je morala po opravkih v Brežice. Najbrž je deklica odprla vratca zakurjenega železnega štedilnika. Pri tem je padla žerjavica na obleko in jo vžgala. Ko je prišel starejši brat domov, je našel sestrico golo in hudo opečeno po vsem telesu. Grozno trpečo Zefko so prepeljali v brezupnem stanju v brežiško bolnišnico.

Plini od premoga so ga zadušili. Ferdinand Knez, samski uslužbenec gostilničarske pivovarne v Laškem, je zanesel v svojo sobico žerjavico, na katero je nametal premoga, da bi se ogrel, in je legel spat. Kneza so našli drugo jutro zadušenega od strupenih plinov, katere je širil tleči premog in niso mogli nikamor iz zaprte sobe.

Vlak razbil poštni nabiralni avto. Na železniškem prelazu za tobačno tovarno v Ljubljani se je zgodila 20. decembra krog

PRAZNIK SV. TREH KRALJEV —

PRAZNIK ZA KATOLISKI TISK!

»Vzajemnost«, glasilo slovenske duhovščine, je prinesla pretekli mesec navodila za praznik katoliškega tiska, to je za praznik sv. Treh Kraljev. Ta dan naj vsa Slovenija napravi temeljite načrte, kako s korenino vred izruvat vse, kar je pri nas protikatoliškega in protislovenskega! Poročajte nam, kako ste pri vas ta praznik obhajali in kakšne uspehe svojega dela za katoliški tisk ste dosegli.

pol osmih zvečer huda nesreča. Brzovlak iz Trsta je na omenjenem prelazu treščil z vso silo v poštni nabiralni avto. Avtomobil je strahoviti sunek pognal v loku osert metrov daleč v stranski jarek in nasip, kjer je razbit obležal s kolesi navzgor. Zaradi silnega sunka se je razbila vsa karoserija. Vrata kabine so se odprla in šofer in njegov spremljevalec sta zletela iz avtomobila ter obležala kraj njega negibna drug poleg drugega, oba z obrazom na zemljo. Na mesto nesreče poklicani reševalci so odpeljali v bolnišnico šoferja Andreja Majerja, ometa dveh otrok, in 40 letnega poštnega zvančičnika Rudolfa Batis, ki je oženjen. Batis je kmalu po prevozu umrl radi prebite lobanje in hudih notranjih poškodb. Šofer Majer je hudo poškodovan po glavi in vsem telesu, vendar je bil po nesreči pri zavesti in je še celo govoril.

Junško deklo. V Škofjo Loko sta se pripeljala na koleslju gospod in gospa K. iz St. Vida nad Ljubljano. Ko sta se vračala, se je podal gospod v trafiko v kapu cinskem predmestju, gospa je pazila sama na vozu na konja. Konja sta se splašila mimo brzečega avtomobila in sta zdvijala. Voz se je kmalu toliko nagnil, da je padla gospa pod voz in sta jo vlekla zdvijana konja s seboj. K sreči se je ojunčila 18 letna Minka Ziherl, doma iz Litiče, da

Januš Golec:

Sporazum

(Spomin ob 20 letnici Jugoslavije)

Obsotlska dolina je slavila prevrat pred 20 leti v največjem navdušenju. Hrvati na drugi strani Sotle so bili precej hladni. Bilo pa je tudi med Zagorci mnogo pravih rodoljubov, kateri so želeli med svojim narodom isto veselje pri ustvarjanju nove države, kakor so ga gledali na lastne oči na shodih ter taborih na štajerski strani. Za Jugoslavijo vneti možje so bili prepričani, da je treba Hrvatom pouka v vprašanju: Kaj je Jugoslavija in kaka naj bo? Kakor hitro bo znal vsak priprosti kmet, kake cilje hoče zasledovati ter doseči težko zaželjena nova država, se bo ogrel za njo ter jo ognjevitv vzljubil.

G. dr. Fran Jankovič

Mož, kateri se je veselil ob prevratu po spodnjih krajih zaupanja naroda na obeh straneh Sotle, je bil rajni g. dr. Fran Jankovič, zdravnik v Kozjem ter državni in deželni poslanec. Hrvati so prisegali nanj, ker je bil kot zdravnik tedensko oblegan od zagorskih bolnikov. Slovel je po govorniškem daru in so ga imenovali zaradi miloganjlivega glasu Gregorčiča med našimi politiki.

Ljubega dr. Jankoviča so naprosili neka-

teri tako zvani velikaši od Sv. Katarine na Selah na hrvaški strani Sotle, naj bi raztolmačil na javnem shodu narodu, kaj je sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci za stvaritev skupne države in zakaj se ga naj tudi kmet oklene z dušo in telesom.

Dvojni g. poslanec je bil vesel povabila in je vzel s seboj še pisca teh spominov, ki bi naj izpopolnil z živo besedo, kar bi mogoče on sam v vlogi glavnega govornika nehote prezrl ali bi mu ušlo.

Otvoritev shoda

Na Hrvate je treba napraviti že ob prihodu mogočen vtis. Iz tega vzroka sva se tudi pripeljala na Sele k Sv. Katarini s par konji ter v kočiji. Zagorski »plac«, na katerem se je vršilo sončno nedeljo popoldne zborovanje pod milim nebom, je bil poln naroda. Prevladovali so možki v podrapanih avstrijskih uniformah, kar je bilo dokaz, da je navzoča pretežna večina bivših frontnih vojakov.

Sklicatelji zborovanja so naju prisrčno sprejeli ter pozdravili in hoteli, da bi naj nastopila kar sredi med ljudstvom, ki koprni po razlagi: Kaj hočemo in kam plovemo?

Poznal sem že tedaj prav dobro Zagorca, o katerem nikoli ne veš ob priliki javnega zborovanja, s kom bo potegnil in če ne bo dejansko s teboj obračunal.

Poslal sem konje ter kočijo nazaj preko Sotle. Vztrajal sem odločno na tem, da govoriva z balkona prvega nadstropja ravnokar dograjene nove hiše, odkoder je bil naj lepši razgled na vse strani in sva bila varna pred nepredvidenimi izmenadenji.

Zbor je otvoril s pozdravom na vse številne zbrane eden velikašev, kateremu je bilo res na tem, da bi padlo zrno besede na rodovitna tla. Predstavil je oba govornika in je glede moje malenkosti povedal, da sem sin Hrvata iz Ivaniča pri Deseniču ter vojni invalid.

Predstava je bila sprejeta mirno, brez sicer običajnega burnega nazdravljanja.

Obča rabuka

Priznati moram, da sva se pripravila z dr. Jankovičem za pouk Zagorcev o sporazumu vsak s skrbno spisanim ter natančno naučenim govorom.

G. doktor se je v dostojanstvu dvojne poslanske časti ter zdravniškega čudodelstva med Hrvati prvi prikazal na balkonu ter začel svoj pesniško sestavljeni govor o trobratskem sporazumu, kateri je že sklenjen od voditeljev ter še mora narodu preiti v kri in meso.

Ni pognal med poslušalce pet dobro preudarjenih stavkov, že so priletele od vseh strani burne opazke;

je skočila — ne meneč se za lastno varnost — pred konja, ju zaustavila in rešila materi treh otrok življenja.

Razne novice

Božične počitnice za vse šole trajajo do 9. januarja.

Bela fazanka in črni fazan. G. Voršič iz Sv. Lenarta v Slov. goricah je ustrelil belo fazanko, g. Sautner iz Slov. Bistrice pa črnega fazana. Oboji lovski plen je redkost.

Pogrešan. Že nekaj dni pogrešajo Franca Petrovič, 46 letnega posestnika v Stojncih pri Ptujju. Ker je bil v zadnjem času zaposlen pri popraviljanju obrežja Drave pri Borlu, so nekateri mnenja, da je po nesreči padel v Dravo ter utonil.

Družba sv. Mohorja je v zadnjem času izdala te-le nove knjige: Janez Jalen, Cvetkova Cilka, broš. 53 din, vez. 68 din; Sever Sonja, Čevljarček Pačič in druge pravljice, broš. 52 din, vez. 64; Čvelbar Joža, Izbrano delo, broš. 44 din, vez. 53; Erennik Albin, V plamenih rdečega pekla, broš. 12 din, vez. 29 din; Salten-Lavrič, Bambek, broš. 28 din, vez. 40 din; Anton Tomaž Linhart, Izbrano delo, broš. 20 din, vez. 32 din. Knjige dobite po vseh knjigarnah. Udje Družbe sv. Mohorja jih dobijo 25% ceneje, če jih naročijo naravnost pri Družbi sv. Mohorja v Celju. 1837

ZARADI TOPLE JESENI

in prevelike zaloge

PRODAJA ZIMSKO BLAGO

po izredno nizkih cenah

FR. DOBOVIČNIK, CELJE, Gosposka 15

Udeležite so velikega žrebanja knjižnih nagrad, ki ga je razpisala Družba sv. Mohorja. Prva nagrada je 100 vezanih knjig »Mohorjeve knjižnice«. Rok natečaja je omejen. Na zahtevo vam takoj pošlje seznam nagrad in pogoje za udeležbo pri žrebanju Družba sv. Mohorja v Celju. 1837

Nov koledar za leto 1939. Predstojništvo svetišča na Ptujski gori je izdalo za leto 1939 ličen stenski koledar s sliko Gorske Matere božje in služabnika božjega Antona Martina Slomška, ki je bil velik častilec Gorske Matere božje. Koledar bo v okras vsaki krščanski hiši. Posamezen koledar stane 2 din.

»Mi smo Hrvati. Vrag po onem, kaj so sklepali voditelji. Nas ni vprašal nikdo!«

G. Jankoviču je sicer postalo vroče, a ni se dal oplahiti in je po umirjenju nadaljeval:

»Bratje Hrvati, vaši, naši ter srbski voditelji so se zedinili ter sporazumeli za osnovanje skupne...«

Besede »države« že ni bilo slišati, ker je nastala obča rabuka in so kumeki v vojaških oblekah vpili iz polnih grl:

»Tisoč vragov! Narod ni dal nobenemu voditelju pooblastila! Kaj nam mar, kar so sklenili posamezniki!«

Govornik je skušal v tretje ubrati čisto drugo stran o bratstvu med Jugoslovani. S pobratimijo je tako razdražil sršenovo gnezdo milega naroda, da so začele brenčati nevarne psovke ter pretnje, kakor:

»Šuti (utihni), mehak (debeluh) kranjski! Dol z njim! Kranjci nas ne bodo komandirali!«

Na kako nadaljevanje govora o bratskem sporazumu ni bilo niti misliti. Gospod doktor je bil že tudi toliko zbežan, da je ostrmel nad nezakriviljeno podivjanostjo in je zrl nemo ter pomilovalno na kričače ter hujskače, kateri so se vedno bolj razvneli in je bila nevarnost, da bodo obsuli govorniški balkon s kamenjem.

Zagorski veljaki so tiščali mene na bal-

Mestna hranilnica v Mariboru

puplarno varni denarni zavod mesta Maribora

Daje posojila na hipoteke, vrednostne papirje, menična in v tekočem računu po ugodni obrestni meri.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najugodnejše.

Za vse obveznosti jamči mestna občina mariborska z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.

Uradne ure: dnevno od 9 do 12 v Orožnovi ulici 2. 1791

Valagajte v domači, mestni denarni zavod!

»Ovena« terpentinovo milo sestoji iz najboljših surovin in je izdelek najstarejše domače tovarne mila Fock iz Kranja. Kupujte ta domači izdelek!

Obžalovanja vredni slučajii

Prepročen vlom v mežiško cerkev. Ko je šel organistov sin Štefan Lednik ob devetih dopoldne zvonit, je zapazil za glavnim oltarjem fantalina okrog 14 let, ki je hotel z vitrihom vlomiti v puščico. Tat se je pri tem skrnil na prižnico, kjer so ga potem dobili. Fantalin je bil v družbi starejšega moškega, kateremu pa se je posrečilo pobegniti. Je nekako 22—30 let star, vitke postave, oblečen v kratek siv površnik, ima hlače pumparice, na glavi pa športno čepico. V prejšnji noči sta ukradla nekemu hlapcu čevlje iz hleva, katere pa je k sreči že dobil nazaj.

kon, da pomirim razkačeni narod kot napol sorojak ter vojni pohabljenec. Očividno je bilo, da so razpihali rabuko frontarji in oseboto oni, kateri so se vrnili iz boljševiske Rusije.

Navdih v zadnjem trenutku

Mati božja bistriška! Jaz bi naj bil pomiril brez najmanjšega vzroka vzvalovljeni narod, ko sta iz mene kar izžarevala najčistejše bratstvo in sporazum! Tiščal sem v žepu črno na belem beležen govor ravno o tem, česar Hrvati nečojje slišati in radi česar bova prejela kot nagrado kamenje ter še batine oba govornika z zagorskimi velikaši vred, kateri so že bili uverjeni, da so samo krajevni voditelji brez naroda.

Nikdar prej in ne pozneje nisem občutil tolike onemoglosti, ko v onih trenutkih, ko so me drezali od vseh strani, naj zamenjam tovariša na balkonu in udarim na druge strune, če ne, bo joj za vse v prvem nadstropju nove hiše!

Zavedam se še danes, da sem moral napravljati na vse vtis obupanca, kateremu so se potrgale vse rešilne bilke in mu je samo na tem, da bi se sploh ne pokazal, ker je itak vse zgubljeno.

Kar vstati mi ni dalo s stola. Gledal sem skozi okno na levo, kjer so na »placu« dvigali Hrvati pesti, ozrl sem se še proti desni, kjer je leno tekla Sotla in je bila preko

Vlom v planinski dom. S puškami oboroženi neznani vlomilci so vlomili s pomočje lestve v prvo nadstropje planinskega doma na Uršlji gori, ki je last podružnice SPD v Slovenjgradcu. S sekuro so razbili drzneži kuhinjska vrata in še dvoje vrat. Na ta način so prišli vlomilci v pritličje, kjer so shrambe. Odnegli so mnogo posteljnine, jedilnega orodja, nekaj steklenic piva in vina, živeža ter nekatere stvari, last oskrbnice. Ni jim uspelo, da bi bili vdrli v glavno shrambo, kjer bi bil plen nekoliko večji. Vlomilci so bili pri tatinskem poslu zasadeni od cerkovnika, katerega so pregnali s puškami. Junaški cerkovnik je odbrzel v dve uri oddaljeni Uršljin dom, od koder je telefonično poklical orožnike iz Prevalj. Pred prihodom orožniške patrulje, kateri so se še pridružili oboroženi lovci, so pobegnili lopovi s plenom. Zasedovalci so jih sledili po snegu do Prevalj, kjer se je zgubila sled proti Lešam.

Vlom v stanovanje. V Mariboru v Erjavčevi 14 je pri belem dnevu vlomil neznanec v stanovanje tkalskega mojstra Otnarja Bošak. Odnedel je obleke in zlatnine za 6000 din. Tat je bil celo toliko drzen, da se je v Bošakovem stanovanju preoblekel in pustil tam že močno ponošeno obleko.

Dva vloma. V noči sta bila izvršena v Limbušu pri Mariboru dva drzna vloma. Vlomilci so vdrli najprej skozi okno v poštni urad, od koder so odšli praznih rok, ker si niso upali lotiti blagajne, v predalih pa ni bilo denarja. Za pošto so obiskali gospo Pavlo Robičevo, kateri so odnesli iz gostilne cigarete in tobak, 80 din, več litrov vina ter žganja, dva moška plašča, dva para gozdaric ter precej mesa in klobas od kolin. Najbrž so poskušali isti ptiči vlomiti tisto noč v Selnici ob Dravi v občinsko pisarno, kjer so bili pa prepodeni.

V prepiru obklan. V Jurovcih pri Ptujju sta se sprla 28 letni posestniški sin Jakob Kozel in enako stari delavec Jožef Krajnc.

nje tolikanj z bratskim sporazumom prežeta Slovenska Štajerska.

Ravno pri zadnjem pogledu me je prešinilo navdihnjenje, ko mi je obviselo oko na obsojlski bajti starega Nikole Škaličkega.

Bajta Nikole Škaličkega

Bogznaj, kdo in kdaj je postavil skoro tik ob brvi preko Sotle na hrvaški strani bajto, katera je bila last starega Škaličkega.

Bajta je bila lesena. Spredaj je stari v poletnem času streho podaljšal ter razširil z gabrovim vejevjem in pod listnato senco so stale ob lepem vremenu pivske mize ter v zemljo zabite klopi. Zadaž za pravo bajto z dvema točilnima prostoroma je bilo na pol z deskami pokrito ognjišče, na katerem je pekel stari »birtaš« ob nedeljah in praznikih mastno proletino ter jagnjetino in kuhal ter varil nekako kisló juho.

Bajta starega Škaličkega je bila obmejna oštarija, zatočišče vseh predvojnih švercarjev in sploh obmejnega prometa s prepovedanim mrtvim in živim blagom.

Pod streho te bajte in na travniku krog nje so si bili štajerski Slovenci in Hrvati od pamtiveka res pravi bratje in so živeli v najboljšem sporazumu.

Tukaj so pri skupnih mizah jedli, pili, prepevali, plesali na prostem, kvartali, se

PRIJATELJEM!

Kakor vsako leto, bomo tudi letos vsem onim prijateljem, bodisi društvom ali posameznikom, za trud, če nam pridobijo nove naročnike, dali primerno nagrado.

V prepiru je potegnil Kranjc nož in je nevarno obklat Kozela po glavi in vratu.

Dve tatvini v ptujski okolici. Jožefu Kranjcu iz Bukovc v župniji Sv. Marko niže Ptuja je zginila skoraj nova ladja, ki ima na zadnji strani naslov lastnika. Posestniku Jožefu Kukoviču v Stojncih je ukradel nekdo kolo z zapravljivka.

Pojasnen roparski umor. V Tržiču na Gorenjskem je bil v noči na 30. november umorjen in izropan 52 letni čevljarSKI prizovalec Sikst Ribič, doma iz Kokrice pri Kranju. Priče so izpovedale, da bi naj bil zagrešil roparski umor mlajši moški, ki je prenočeval pri Ribiču in se je izdajal za zastopnika dr. Krekove gospodinjske šole v Ljubljani. Oblast je prejela kmalu več zasebnih ovadb o gologlavem mladeniču, kateri se klati po deželi in nabira članice in članarino za nedeljske gospodinjske tečaje, katere je sam iztuhtal. Mladi slepar se je zadnje dni ujel v mreže celjske policije, katera ga je zaprla radi tatvine kolesa in mu je začela izpraševati vest. Gre za 23letnega Franca Mirnika, doma iz Liboj pri Celju. Radi tatvin in goljufij je že bil obsojen enkrat na 20 in drugič na 22 mesecev ječe. Prijeti je priznal sleparije z gospodinjskimi tečaji, za katere je pobiral po 30 din od udeležence in je presleparil na ta način nad 30 ljudi. Izvršil je več goljufij po raznih knjigarnah in pri zasebnikih. Po natančnejšem zaslišanju se je moral pod težo dokazov vdati radi roparskega umora v Tržiču. Izpovedal je, da je v noči na 30. november v Tržiču z lesenim drogrom ubil Ribiča. Umorjenemu je vzel 1500 din, zlato žepno uro, zlato zapestnico, dvo-

je oblek, črn suknjič in še razne malenkosti. Celjska policija je izročila mladega tolovajskega izprijenca ljubljanski.

Izpred sodišča

Obsojena ljudska pijavka. Konrad Čeh, 34 letni počestnik, trgovec, gostilničar in trgovski potnik v Sp. Porčiču pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, se je vrgel leta 1934 radi prezadolženosti na barantijo s hranilnimi knjižicami. Ponujal je lahkovernim podeželanom do 70%, medtem ko so drugi agenti izvabljali kmetom hranilne prihranke samo za 30—40%. Čeh je pri visoki procentni ponudbi »kupoval« take knjižice, katere so se glasile na večje zneske. Nečedni posel je uganjal po okolici Ptuja in je raznim kmetom izvabil hranilnih knjižic za 200.000 din. Plačilnih obljub ni držal kljub vsem opominom. Tu in tam je vrgel kaki žrtvi malenkost, večina pa je ob zapane mu prihranke. Z izvabljenimi knjižicami je Čeh deloma poravnal svoje dolgove, kateri so ga stiskali, pri raznih denarnih zavodih, deloma je plačal dobavitelje blaga za svojo trgovino, deloma jih je prodal prekupčevalcem za mnogo nižjo ceno, kakor jih je sam »kupil«. Mariborsko sodišče je obsodilo 21. decembra ljudsko pijavko za vse zagrešene sleparije, s katerimi je tako občutno oškodoval štedljive kmečke ljudi, na eno leto robije.

Umor za 1 din gotovine pred sodniki. Dopoldne 7. oktobra sta prišla v točilnici v Gosposki ulici v Celju skupaj 55 letni prodajalec lesenih rezbarij Jakob Tratnik in 28 letni Ivan Špajzer iz Lave pri Celju. Iz mesta sta krenila proti Levcu, kjer sta se oglasila v Majdičevi gostilni. Vinjeni in siti Špajzer je imel s seboj kramp, katerega je ponujal pivski družbi za 20 din. Orodja ni nikdo kupil radi bojazni, da je najbrž ukradeno. S časom se ga je tudi stari Tratnik navklckel in se je začel bahati, da ima več tisočakov. Med Tratnikom in Špajzerjem se je vnel prepir in med kreganjem sta

PAZITE PRI
BATERIJAH
na znamko
CROATIA

prišla iz Majdičeve krčme pred Zadelovo gostilno, kjer so bili že zaprti. Od tam sta krevsala proti Drešnji vasi in sta se prerekala. Na samotnem kraju je Špajzer udaril Tratnika najprej s pestjo po glavi, nato pa še s krampom, da se je stari zgrudil na tla. Pobitemu a še živemu je preiskal žepa in našel en sam dinar. Slekkel se žrtvi suknjo in hlače ter čevlje in jih obul. Vzel je tudi nahrbanik, katerega je vrgel s Tratnikom vred v Savinjo. Truplo umorjenega in izropanega je naplavila Savinja v gramoznici v Medlogu, kjer so ga potegnili delavci na suho. Špajzerja, ki se je skrival pred orožniki, so kmalu imeli. Na sodni razpravi 22. decembra v Celju je bil roparski morilec obsojen na dosmrtno ječo.

Dva kajnova zločinca pred sodniki. Celjsko okrožno sodišče je letos sodilo v osmih primerih, v katerih je šlo za Kajnov bratomorni zločin. Dne 20. decembra sta dajala v Celju odgovor kar dva Kajna. Komaj 18 letni posestniški sin Karel R. iz Kladja blizu Blance pri Sevnici ob Savi je zabodel v prepiru 17. oktobra svojega brata Jožeta, da je takoj izdihnil. Sodišče je obsodilo brata-morilca na štiri leta strogega zapore in na 500 din povprečnine. — Anton Žeppek iz Starih Slemen pri Konjicah je bil že 12 krat kaznovan radi vlomov, tatvin in potepov. Letos 15. oktobra pa je s kolom udaril svojega lastnega brata Ludovika po glavi tako hučo, da je čez 11 dni umrl v celjski bolnišnici. Druga kajnovska hudoba je bil obsojen na pet let robije.

posvetovali o skupnih tihotapskih pohodih ter sklepali zarote proti financarjem ter orožnikom.

Bajte starega Škaličkega se je ognil ob nedeljah ter praznikih daleč vsak hrvaški financar ter orožnik, ker sicer bi bil okuhal v Sotli, kaj se pravi dražiti ter motiti pri jedi, pijači in v veselju tesno sporazumljene obmejne Slovence in Hrvate, kateri se ravno na tem zbirališču niso nikdar sprli, kaj šele stepli!

Najbolj viden ter zgodovinsko preizkušen znak sporazuma med hrvaškim Zagorjem in slovenskimi obsojenskimi kraji je bila od nekdanj razklopotana bajta starega Nikole Škaličkega.

Bajta — rešitev

Pogled in spomin na bajto ob Sotli sta me prešinila in sta mi pošepnila, kaj bo iz vojne vrnulega Hrvata umirilo ter zadovoljilo vsaj za tako dolgo, da odneseva srečno apostola sporazuma pete nazaj čez Sotlo.

Razsvitljen ter trenutno ojuven sem se pognal na balkon. Premeril sem z zavestjo osvojevalca razburkano množico, pokazal z desnico na vsem vidno bajto starega Škaličkega ter zaklical:

»Vsi poznate bajto Nikole Škaličkega!«
Kakor en mož in na povelje so se zagnali vsi navzdol s hriba proti Sotli.

Privreli so mi iz polnih prs spomini, kako sta pred in pri tej bajti pila, pela, rajala, z združenimi močmi se branila skupnega sovražnika v financarski ali orožniški uniformi ter sporazumno kovala načrte za šverc s soljo, šibicami, tobakom, svinjami ter živino Slovenec in Hrvat. Ob bajti Škaličkega teče Sotla, katera je bila od nekdanj zapreka, da ni smel kupovati Hrvat na Štajerskem cenejše soli ter boljšega tobaka; in ne Slovenec trgovati z živim blagom, za katero se je dalo med Hrvati dobiti bolj trgovini prikladno ceno kakor po štajerskih sejnih.

Ko so pred kratkim najbolj razboriti kumeki pri spominu na predvojno skupnost že zadovoljno migali z mustačami in so se jim razlezla lica v prirojeno dobrovoljnost, sem naobrnil obsotlško bajto na najnovejši prevratni sporazum, po katerem Sotla ne bo več obmejna zapreka. Po sporazumu med trobratskim jugoslovanskim narodom bo štajerski tobak tudi hrvaški, slovenska sol zagorska, dogon na sejni obeh strani Sotle prost in ob Sotli ne bo več ne tolikokrat prekletega financarja in ne žandarja.

Najsrditejši uporniki napram dr. Jankovičevemu sporazumu so mojega o izginu švercarskih ovir za bodoče še izpopolnjevali s pripombami:

»Če bo tak, bomo še brez financarja pe-

kli rakijo (kuhali žganje) in prosto streljali hrvaške in štajerske zajce.«

Tako nekako se je sukala moj nenapisani in hipno iz starih spominov privreli govor ob bajte starega Nikole Škaličkega, krog prastare pobratimije in skupnega nastopanja Hrvatov in Slovencev v borbi zoper trinoške prepovedi madžarske in avstrijske oblasti do popolne in tolikanj zaželjene seljaške svobode v prosti žganjekuhi in od gospode ne nadziranem lovu.

Razhod v sporazumu

Shod na Selah v Zagorju je končal čisto mirno z odobravanjem bratskih predvojnih razmer in z željo na še boljše poprevratne pri bajti starega Nikole Škaličkega, katera je postala znak za sporazum, na kakršnega mora pristati vsak pošten Zagorec. Zborovalci so se razšli v zavesti, da sporazum ne bo nič kaj krivega, četudi je bil sklenjen od voditeljev brez predhodnega pooblastila od strani milega naroda...

*

Žalibog je ob 20 letnici Jugoslavije bratski narod na levi strani Sotle po krivdi voditeljev ravno tako malo poučen, kak bi naj bil in kaj bi naj vseboval tolikokrat dnevno od vseh strani premlevani in do danes ne jasno očrtani sporazum, kakor je bil v onih nezabnih časih ob prevratu.